

**СЕКЦІЯ 2. ДІАЛОГ АКТУАЛЬНИХ ДИСКУРСІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ
МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ У ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ВИМІРІ**

Олена АФОНІНА,

*доктор мистецтвознавства, професор
професор кафедри хореографії
Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв
Київ, Україна
aolena7@gmail.com*

Olena AFONINA,

*Doctor in Art Studies, Professor,
Professor of Choreography Department
National Academy of Managerial Personnel in Culture and Arts
Kyiv, Ukraine
aolena7@gmail.com*

**ПОЛІВЕКТОРНІСТЬ У НАУКОВОМУ ДИСКУРСІ
В МИСТЕЦЬКІЙ ОСВІТІ**

**THE MULTI-VECTOR CONCEPT OF SCIENTIFIC DISCOURSE IN ART
EDUCATION**

Мистецька освіта відноситься до практичної сфери, в якій відбувається підготовка здібних здобувачів до кар'єри вчителів різних видів мистецтва у початковій або середній школі, організаторів колективів, ансамблів тощо. Для навчання майбутніх фахівців потрібні посібники, навчально-методичні розробки, усілякі матеріали, які б розкривали специфіку історичного розвитку культури і мистецтва України, зв'язки України з іншими країнами, наслідки політико-економічних змін у культурно-мистецькому житті.

Тому дослідницька сфера у мистецькій освіті не просто написанням оригінальних досліджень, є необхідним інструментарієм для забезпечення методичного виховання і навчання фахівців мистецької галузі. Результати наукових досліджень у нашій сфері у реаліях сьогодення актуальні та своєчасні. З власного досвіду, досвіду моїх аспірантів і студентів систематизувала напрями роботи: відкриття і переоцінка історії, оволодіння теорією, втілення власного досвіду у наукову роботу і введення результатів наукового дослідження у практичну діяльність. Ці кроки зроблені у науковій і викладацькій роботі.

Відкриття і переоцінка історії. Нові імена на основі архівних джерел (Центральний Державний історичний архів України (ЦДАК України) — Ф. 274, Ф. 442; Інституту Рукопису Національної Бібліотеки України ім. В. І. Вернадського (ІРНБУВ) — Ф. I, Ф. 50, Ф. 218, Ф. 221; музичного фонду та фонду періодичних видань НБУВ; Центральний Державний архів-музей літератури і мистецтва м. Київ (ЦДАМЛМ України) — Ф. 6, Ф. 129, Ф. 1155; Центральний державний кінофотоархів України ім. Г. С. Пшеничного — Од. обл. 38606) з дослідження Олени Гедзь допоможуть оцінити внесок композиторів, викладачів, громадських діячів Миколи Тутковського, Миколи

Шиповича, Сергія Дрімцова і додати нові координати до вивчення української музичної культури кінця XIX — першої третини XX століття. Літературні тексти, матеріали музично-педагогічної, музикознавчої, композиторської творчості та аналіз музичних творів: М. Тутковського Симфонія фа-мінор, «Варязько-руська увертюра»; фортепіанні твори: «Valse a la Strauss» op. 42, «Souvenir de Vienne» (Valsedeconcert) op. 24, «Valse-caprice» A-dur op. 49, «Masourka a la Chopin» op. 3; романси; М. Шиповича симфонічна поема «Фавн» і романси; С. Дрімцова опера «Іван Морозенко» («Настуся»); фортепіанні та вокальні твори зі збірки «Музика до Кобзаря» суттєво розкриють особливості цього періоду [5].

Результати дослідження творчої діяльності зазначених композиторів використовуються у лекціях зі студентами, аспірантами і слухачами курсів в Центрі неперервної мистецької освіти НАКККіМ.

Україна, як і багато країн світу, має багатонаціональне середовище. Тому наукова розвідка Усеїна Бекірова «Кримськотатарський пісенний фольклор в академічній і джазовій композиторській практиці» доповнює загальну картину української культури і мистецтва іменами і творчістю кримськотатарських композиторів (Едема Налбандова, Ельвіри Емір, Різи Бекірова). Дослідник ввів до наукового обігу маловідому періодику, біографічні праці, епістолярій, мемуаристику, інтерв'ю, джерелознавчий масив іншомовної (польської, словацької та ін.) наукової літератури тощо. Крім того, мистецько-освітній простір отримав аналіз різнобарвної жанрово-тематичної палітри авторських композицій – фортепіанного концерту і циклу «Джазові етюди». У роботі автора зазначено складний шлях професійної кримськотатарської школи, який і до сьогодні має багато проблем [3].

Теоретичні питання розкриваються у всіх наукових розвідках (стильові координати часу, музична драматургія, комічні образи в балетній музиці, музичний портрет, мистецька інтроверсія тощо). Ці роботи ґрунтуються на музичному матеріалі. Наукова праця про коди культури і «подвійне кодування» в мистецтві включає три види мистецтва – музичне, образотворчі та хореографічне. Авторка тез намагається простежити витоки «подвійного кодування» у різних видах мистецтва як українських, так і зарубіжних митців [2].

Вияви мистецької інтроверсії в творчості українських композиторів Л. Дичко, Г. Гаврилець, В. Польової, В. Сильвестрова, підкреслюються автором дослідження і композитором Віктором Степурком. Матеріали роботи можна використовувати у теорії культури, музикознавстві та педагогіці [7].

Усі дослідження перетинаються з власним *професійним досвідом науковців*. Так, втілення у наукову роботу специфіки комічних образів у балетній музиці Юрія Шевченка авторка є професійною балериною Владислава Аксютіна. Тому аналіз музики і відповідність хореографії на прикладах балетів «Пінокіо» і «За двома зайцями» викладені у такому стилі, що дозволяє використовувати матеріали у лекційних заняттях студентів і аспірантів [1].

Особливості музичної драматургії у дитячих операх Ігоря Щербакова «Пастка для Відьми», Романа Смоляра «Червона Шапочка», Юрія Шевченка «Король Дроздобород» доводить авторка Дар'я Романец у взаємодії сюжетної

основи і музичного оформлення сучасної музично-театральної вистави. Крім того, у науковій праці представлено історіографію дитячої опери (не тільки української) з етапами розвитку, тематико-композиційними змінами [6].

Усі науковці продовжують свою кар'єру викладачів, виконавців і дослідників. Тому логічним є *введення результатів наукового дослідження у практичну діяльність*. Приміром видатна представниця оперної школи Ірина Вежневель спірається на дослідження музичного портрету як художньої форми у викладанні дисциплін з вокалу і музичних стилів [4]. Низка положень робіт представлено в авторських курсах «Джазова композиція», «Джазове фортепіано», «Електронний синтез звуку», «Цифрова обробка звуку», «Кіномузика», «Гра на музичному інструменті», «Аранжування естрадної пісні» [3]; «Історія музики», «Аналіз музичних творів» (усіх зазначених дослідників).

Звичайно, що у коротких тезах не можливо представити увесь спектр, полівекторність або англійською «the multi-vector concept of scientific discourse in art education» наукових доробків наших дослідників, але за цими розвідками можемо констатувати їхню доцільність вивчення, суголосність часу і посилення наукової складової у мистецькій освіті.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Аксютіна В. Специфіка втілення комічних образів у балетній музиці Юрія Шевченка. URL: https://drive.google.com/drive/folders/1BNfjBom_ueP_Tmz_VKDgJfg3omILcwzXG
2. Афоніна О. Коды культури і «подвійне кодування» в мистецтві: монографія. Київ: НАКККіМ, 2017. 314 с.
3. Бекіров У. Р. Кримськотатарський пісенний фольклор в академічній і джазовій композиторській практиці. URL: https://nakkkim.edu.ua/images/Instytutu/nauka/dysertatsii/Bekirov_Dysertatsiia.pdf
4. Вежневель І. Л. «Музичний портрет» у творчості Франсіса Пуленка : монографія. Київ : НАКККіМ, 2020. 192 с. кольор. вкл.
5. Гедзь О. П. Творча спадщина Миколи Тутковського, Миколи Шиповича, Сергія Дрімцо ва в музичній культурі України кінця ХІХ — першої третини ХХ століття: монографія. Київ: НАКККіМ. Ніжин: Видавець ПП Лисенко М. М., 2020. 216 с.
6. Романец Д. О. Музична драматургія дитячих опер українських композиторів кінця ХХ – ХХІ століть. URL: https://nakkkim.edu.ua/images/Instytutu/dysertatsii/Romanets_annotaziya.pdf
7. Степурко В. І. Вияви мистецької інтроверсії у творчості композиторів України другої половини ХХ – початку ХХІ століття. URL: <https://elib.nakkkim.edu.ua/bitstream/handle/123456789/2224/Stepurko-disser.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

